

Стоматолошки факултет – Скопје
Клиника за орална хирургија

ГНАТОДИНАМОМЕТРИСКИ АСПЕКТ НА ИСПИТУВАЊАТА НА РЕИМПЛАНТИРАНИТЕ ЗАБИ

Јанев Ј.

Ефектуирани се гнатодинамометриски мерења кај 100 реимплантирани заби. Анализата на добиените резултати покажа дека мастикаторната функција на овие заби наполно се обновува по нивната цикатризација.

Познато е дека при мастикацијата одделни заби покажуваат големи разлики меѓу себе, па затоа и нивната отпорност и издржливост се различни.

Со овој проблем се занимавале повеќе автори. Големiot број мерења на цвакопритисокот дадоа приближно еднакви средни вредности во поглед на издржливоста на секој заб посебно (2). Така на пример, Курлјандски (1967) ја дава следнава шема:

максила	16 1	12 2	32 3	30 4	32 5	70 6	60 7
мандибула	1 8	2 8	3 16	4 24	5 24	6 40	7 36

Набер, податоците не ги систематизира по максила и мандибула, туку по жени и мажи:

заби	1	2	3	4	5	6	7	8	Вкупно
жени	18	15	22	26	26	46	45	36	936 кг.
мажи	25	23	36	40	40	72	68	48	1408 кг.

Рариќ (1977), врз основа на електрогнатодинамометриски мерења, ја добил следнава средна вредност:

максила	22,5 1	22 2	32 3	35 4	40 5	45 6	45,5 7	35,5 8	kg.
мандибула	1 24	2 24,5	3 31	4 37,5	5 41	6 47	7 53	8 31	kg.

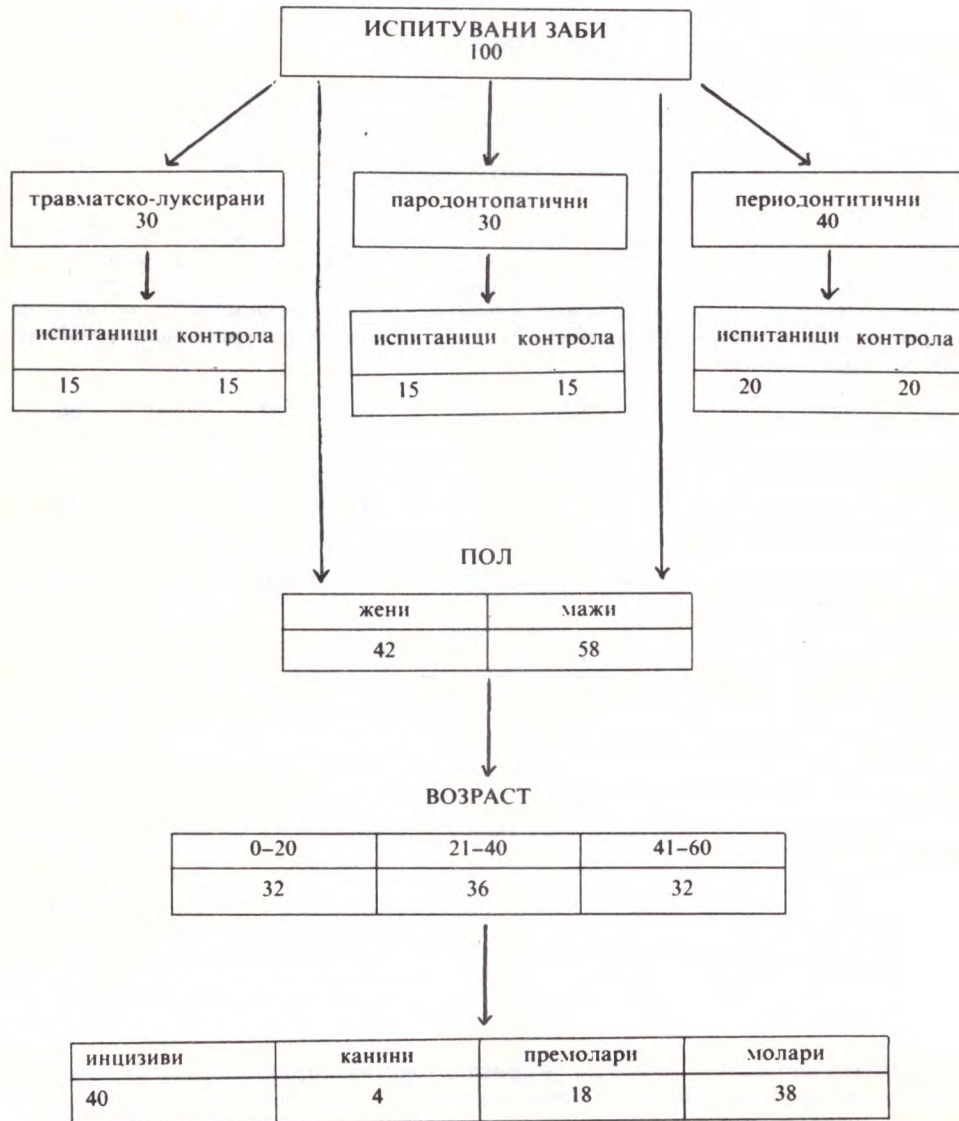
Целта на нашиот труд е да се прикаже мастикаторната функција на реимплантираните заби во различен временски период по интервенцијата.

Материјал и метод

Функционалната моќ на реимплантираните заби е следена и контролирана преку гнатодинамометриски испитувања на 100 случаи реимплантирани заби на Клиниката за орална хирургија при Стоматолошкиот факултет во Скопје.

ШЕМА I

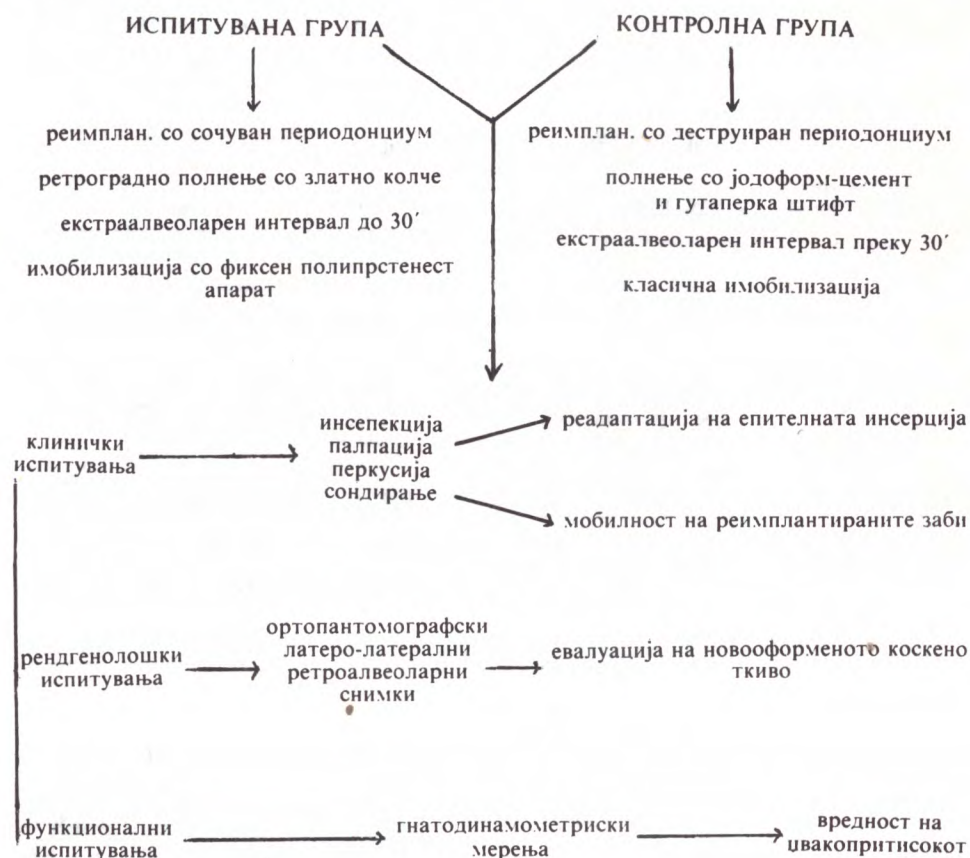
ПРЕГЛЕД НА ИСПИТУВАНИОТ КЛИНИЧКИ МАТЕРИЈАЛ ПО ДИЈАГНОЗА, ПОЛ, ВОЗРАСТ И ГРУПА ЗАБИ

Испитувањата беа изведени врз основа на следниве параметри, што шематски ги прикажуваме:

ШЕМА 2

МЕТОД И НАЧИН НА ИСПИТУВАЊЕ

За гнатодинамометриските мерења на реимплантираните заби е користен електрогнатодинамометар, конструиран во Сеизмолошкиот институт во Скопје.

По заздравувањето на реимплантираните заби, во различен временски период, т.е. по 45 дена и 2, 3, 6, 12, 36 и над 36 месеци, се вршени компаративни мастикаторни проби на оперираната и интактната страна, кај еднакво сочувано забало, и тоа кај групата испитаници и кај контролната група.

Резултати

Резултатите од гнатодинамометриските испитувања статистички, табеларно и графички се обработени и прикажани во њутн единици, означени со „N“

За споредба, направена е компарација до старата номенклатура во килограми. Исто така, резултатите се компарирани со добиените средни вредности за функционалното оптоварување на одделни заби, што ги нашол Папиќ (1977).

ТАБЕЛА 1

ГНАТОДИНАМОМЕТРИСКИ ИСПИТУВАЊА НА РЕИМПЛАНТИРАН ТРАУМАТСКО-ЛУКСИРАН 21, ЗАБ

Група \	Време	1,5 м		2 м		3 м		6 м		12 м		36 м		над 36 м	
		N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг
испитаника		15	1,5	30	3	120	12	210	21	210	21	210	21	200	20
контрола		10	1	15	1,5	90	9	170	17	190	19	190	19	160	16
средна вредност на контралат интактна страна		220	22	220	22	220	22	220	22	220	22	220	22	220	22
нормални вредности по Папић		225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5

ТАБЕЛА 2

ГНАТОДИНАМОМЕТРИСКИ ИСПИТУВАЊА НА РЕИМПЛАНТИРАН ПАРОДОНТОПАТИЧЕН 11, ЗАБ

Група \	Време	1,5 м		2 м		3 м		6 м		12 м		36 м		над 36 м	
		N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг
испитаници		5	0,5	10	1	80	8	170	17	170	17	170	17	170	17
контрола		5	0,5	5	0,5	55	5,5	100	10	145	14,5	145	14,5	145	14,5
средна вредност на контралат интактна страна		195	19,5	195	19,5	195	19,5	195	19,5	195	19,5	195	19,5	195	19,5
нормални вредности по Папи		225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5	225	22,5

ТАБЕЛА 3

ГНАТОДИНАМОМЕТРИСКИ ИСПИТУВАЊА НА РЕИМПЛАНТИРАН ПЕРИОДОНТИТИЧЕН 26, ЗАБ

Група \	Време	1,5 м		2 м		3 м		6 м		12 м		36 м		над 36 м	
		N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг	N	Kг
испитаници		85	8,5	90	9	275	27,5	370	37	370	37	370	37	370	37
контрола		80	8	80	8	165	16,5	230	23	360	36	350	35	300	30
средна вредност на контралат интактна страна		360	36	360	36	360	36	360	36	360	36	360	36	360	36
нормални вредности по Папић		450	45	450	45	450	45	450	45	450	45	450	45	450	45

Дискусија и заклучок

Анализата на добиените резултати со функционални испитувања на трауматски лускираните, пародонтопатичните реимплантирани заби покажа дека напоредно со нивното заздравување постепено доаѓа и до мастикаторна ефек-

тивност. На контролата, извршена по 6 месеци, мерењата покажаа дека нивната мастикаторна функција наполно се нормализира.

Трауматски луксирани реимплантирани заби најбргу ја воспоставуваат својата функција, во однос на другите реимплантации.

Постоперативниот, цикатризациски период на пародонтопатичните реимплантирани заби тече побавно и потешко од реимплантираните, трауматски луксирани и периодонтитични заби, па така и нивната функционална моќ се воспоставува побавно. Интересно е да се забележи, дека, на контролата по 6 месеци, кај 9 реимплантирани пародонтопатични заби, функционалната моќ била поголема од онаа на контралатаралната интактна страна. Овие податоци се совпаѓаат и со субјективната проценка на пациентите, кои изјавуваат дека реимплантираниот заб го чувствуваат поздрав и постабилен од другите заби.

Мастикаторната функција кај реимплантираните периодонтитични заби достигнува максимална вредност по 6 месеци од интервенцијата. Поради продолжен период на адаптација, некои од реимплантираните заби покажаа, не само идентични, туку и поголеми единици на оптоварување во однос на контралатаралната интактна страна.

Функционалните испитувања покажаа, исто така, дека со појавата на прогресијата на ресорптивниот процес започнува и опаѓањето на мастикаторната функција на реимплантираните заби.

Нашите клинички истражувања покажаа дека по операцијата ако реимплантираниот заб веднаш не се исклучи од артикулација, тогаш, цикатризацискиот процес не минува мирно. По заздравувањето, ако истиот заб пак не се вклучи повторно во функција, тогаш неговата трајност ќе биде помала.

Реимплантираните заби, по 2 до 3 месеца, можат да послужат и како носачи на мостови, исто како и другите девитализирани заби. Вклучените заби во функција имаат поголема трајност од невклучените. Сметаме дека причината лежи во функционалното оптоварување на забите, зашто мастикаторната функција, менувајќи ја морфологијата на органите, го забавува и самиот процес на коското реструктурирање и го зголемува векот на реимплантираниот заб.

L'ASPECT GNATODYNAMOMÉTRIQUE DES RECHERCHES SUR LES DENTS RÉIMPLANTÉES

Résumé

Les recherches fonctionnelles ont été faites d'après les mesurments gnatodynamométriques et ça à l'aide de l'électrognatodynamomètre. C'est pour ça 100 dents ont été réimplantées à des patients envoyés à La clinique de chirurgie buccale auprès de la Faculté Stomatologique à Skopje.

Литература

1. Haber B.: Beitrag zur replantation. Zahnar-ztl. Rdsch., 220, 1930.
2. Јанев Ј.: Клинички, рендгенолошки и гнатодинамометриски аспект испитувања реинплантираних зуба. Докторска дисертација, Сарајево, 1986.
3. Каднков Д.: Реплантирање на заби. Медицина и физкултура, Софија, 1976.
4. Курлјандскиј В. ЈУ.: Ортопедическаја стоматологија, Москва, 1967.
5. Рапиќ: Određivanje vrednosti zuba sidrenja metodom elektrognatodinometrije. Doktorska disertacija, Sarajevo, 1977.
6. Железаров Д.: Забна протетика и заботехника II, коронки, мостови и керамика. Просветно дело, Скопје, 1958.